

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Αν. Φ.: 11

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: Όπως Πίνακας Αποδεκτών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 565/9.12.2024 Αναφορά με θέμα:
«Υπόμνημα της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών και του Πανελληνίου Συνδέσμου
Τυφλών , ενόψει της 3^{ης} του Δεκέμβρη, Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία »

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 565/9.12.2024 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Κωνσταντίνου Κεφαλογιάννη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το ΥΠΠΟ, αρωγός σε κάθε προσπάθεια ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, έχει αναδείξει εμπράκτως και με κάθε πρόσφορο μέσο την ανάγκη άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού τους.

Ειδικότερα, το θέμα της καθολικής προσβασιμότητας, αποτελεί βασικό κριτήριο θετικής αξιολόγησης σε όλες τις προσκλήσεις επιχορήγησης στον σύγχρονο πολιτισμό. Όπως ρητά αναφέρεται στις εν λόγω προσκλήσεις, στόχος του ΥΠΠΟ είναι «η προαγωγή της ισότητας στην πρόσβαση, στη συμμετοχή και στην εξοικείωση με το σύγχρονο πολιτιστικό γίνεσθαι, με έμφαση στους νέους, στις ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς και σε ειδικά κοινά» καθώς και «η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η συμβολή στην αποδοχή της διαφορετικότητας». Η αρμόδια Υπηρεσία, στο πλαίσιο των προσκλήσεων επιχορηγήσεων στον σύγχρονο πολιτισμό, δημοσιεύει ειδική πρόσκληση με τίτλο “Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, για επιχορηγήσεις πολιτιστικών δράσεων και προγραμμάτων για την προώθηση της καθολικής προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία στον πολιτισμό”.

Επιπροσθέτως, το Εθνικό Θέατρο οργάνωσε κατά το τ.έ. τέσσερις παραστάσεις καθολικής προσβασιμότητας, με μετάφραση στη νοηματική και με απτική ξενάγηση, υπερτιτλισμό και οργανωμένη έλευση αμαξιδίων, ενώ, και για το έτος 2025, έχουν προγραμματιστεί επτά παραστάσεις με τις ίδιες ως άνω προδιαγραφές.

Επίσης, μέσω του Προγράμματος “Ταινίες με Προσβασιμότητα”, το οποίο έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, παρέχεται υποστήριξη στη δημιουργία αντιγράφων κινηματογραφικών έργων μεγάλου ή μικρού μήκους για άτομα με αναπηρία στην ακοή ή την όραση.

Το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, υλοποιώντας την πολιτική των ίσων ευκαιριών για όλους, ανοίγει τις πύλες του στα άτομα με οπτική αναπηρία. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού παρέχει τη δυνατότητα σε μαθητές και φοιτητές του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ) να παρευρεθούν σε παραστάσεις. Επιπλέον, στο πλαίσιο του έργου με τίτλο: «Βελτίωση προσβασιμότητας για όλους τους χρήστες στο χώρο του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης», το οποίο έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προβλέπεται η αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων

του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης με έμφαση στην άρση εμποδίων για άτομα με αναπηρία. Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2022» υλοποιήθηκε το έργο «Ψηφιακές δράσεις ανάδειξης και διατήρησης των τεκμηρίων του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης», προβλέπεται η δημιουργία διαδραστικής εφαρμογής ξενάγησης, η οποία θα υποστηρίζει την προσβασιμότητα ατόμων με οπτική αναπηρία. Επιπλέον, για δικές του παραγωγές, το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, παρέχει τη δυνατότητα στους τυφλούς και στους συνοδούς τους, να αγοράζουν εισιτήρια στην τιμή του μειωμένου εισιτηρίου.

Το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών διαθέτει εισιτήρια με έκπτωση για τα άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ οι ταξιθέτες έχουν λάβει την κατάλληλη εκπαίδευση, ώστε να βοηθούν τα άτομα με προβλήματα όρασης κατά την είσοδο και την έξοδο από τις αίθουσες. Επιπλέον, σχεδιάζει να προχωρήσει στην εφαρμογή συστήματος προκράτησης θέσεων στις μπροστινές σειρές για άτομα με οπτική αναπηρία και τους συνοδούς τους. Επιπροσθέτως, προκειμένου να συμβάλει στη βελτίωση της παρακολούθησης των παραστάσεων, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει κύκλους εκπαιδευτικών δράσεων για παιδιά με οπτική αναπηρία, ενώ διαθέτει σε κάθε μία από τις πέντε κύριες αίθουσές του σύστημα ακουστικής περιγραφής για τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση.

Αναφορικά με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την πρόσβαση σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους, μουσεία και μνημεία, που ανήκουν στο Δημόσιο και διαχειρίζεται το ΥΠΠΟ, έχει θεσμοθετηθεί η ελεύθερη είσοδος στα άτομα με αναπηρία ανεξαρτήτως ποσοστού αναπηρίας και σε ένα συνοδό αυτών, στον τελευταίο, εφόσον οι εν λόγω ανάπηροι έχουν αναπηρία 67% και άνω, ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης, με την επίδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας ή του διαβατηρίου τους και Πιστοποιητικού Αναπηρίας Ε.Φ.Κ.Α. για τους κατοίκους της ημεδαπής ή ανάλογου πιστοποιητικού από αντίστοιχο αρμόδιο φορέα της αλλοδαπής.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα άρθρα 102 και 106 του ν. 4961/2022 «Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» (Α'146), θεσπίστηκε η Κάρτα Αναπηρίας. Σύμφωνα με την παρ. 5 του αρ. 111 του ν.4961/2022, «από την 1η.11.2022 οι δικαιούχοι ψηφιακής κάρτας μπορούν να αξιοποιούν την Κάρτα Αναπηρίας για την ταυτοποίηση και την πιστοποίηση της αναπηρίας τους». Η Κάρτα Αναπηρίας γίνεται αποδεκτή στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους ως αποδεικτικό της ταυτότητας και της πιστοποίησης αναπηρίας των κατόχων της.

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για ΑμεΑ (2021-2023), οι Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ, στοχεύοντας στη συμπερίληψη και αισθητηριακή προσβασιμότητα, εντός των κρατικών μουσείων, επισκεπτών με ολική ή μερική απώλεια όρασης, προχώρησαν στο σχεδιασμό και την παραγωγή εξοπλισμού ή/και την υλοποίηση σχετικών δράσεων. Ειδικότερα, προέβησαν σε :

- Ανάπτυξη ηχητικών - απτικών ξεναγήσεων στις μόνιμες εκθέσεις του Αρχαιολογικού Μουσείου Λάρισας, του Αρχαιολογικού Μουσείου Θήβας και του Επιγραφικού Μουσείου.

- Διοργάνωση τριών σεμιναρίων, στη Θεσσαλονίκη στις 25-26/11/2021, στην Κόρινθο στις 21-22/6/22 και στην Αθήνα στις 26-28/6/23, κατά τα οποία παρουσιάστηκαν από ειδικούς επιστήμονες και επαγγελματίες των μουσείων τα σύγχρονα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών και επικοινωνιακών δράσεων σε διαφορετικές ομάδες ΑμεΑ. Επιπλέον, σε συνέχεια των τριών σεμιναρίων, προγραμματίζεται η έκδοση, εντός του 2025, των ομότιπλων Πρακτικών τους, ώστε να αποτελέσουν ένα χρήσιμο εργαλείο των εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση δράσεων σε ειδικές ομάδες κοινού.

- Προσαρμογή και υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος «Καπνικαρέα, ένα βυζαντινό μνημείο στην κέντρο της αγοράς» για άτομα με οπτική αναπηρία. Για την προσαρμογή του προγράμματος αρχικά επιμορφώθηκε προσωπικό του ΥΠΠΟ από εξειδικευμένο προσωπικό του Φάρου Τυφλών στο Μουσείο Αφής. Εν συνεχεία, μεταγράφηκαν μουσειοπαιδαγωγικές αφηγήσεις σε ακουστικές περιγραφές, καθώς και ειδικά διαμορφωμένος διάλογος που αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια της δράσης και σχεδιάστηκε απτική εξερεύνηση. Η προσαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος ολοκληρώνεται με τη δημιουργία εποπτικού υλικού pdf (αναγλυφά γραφικά), που περιλαμβάνει χάρτη της

Βυζαντινής Αθήνας, κάτοψη του μνημείου της Καπνικαρέας, και οδικό χάρτη της σύγχρονης Αθήνας με τη θέση του μνημείου της Καπνικαρέας, τη θέση της Βουλής, τη θέση του εργοστάσιου Φωταερίου/Τεχνόπολης και τη θέση της Ακρόπολης.

- Υλοποίηση ειδικά σχεδιασμένης δράσης για τυφλούς στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης με θέμα «Θεοί και ήρωες στη Νικόπολη». Με ειδικά διαμορφωμένες ακουστικές περιγραφές, διαλογική συζήτηση και την πολύτιμη απτική διερεύνηση, οι τυφλοί και μερικώς βλέποντες επισκέπτες εξερεύνησαν έξι αντιπροσωπευτικά γλυπτά της έκθεσης.

Επιπλέον, η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΟ έχει εξασφαλίσει την προσβασιμότητα ατόμων με οπτική αναπηρία, δυνάμει των παρακάτω δράσεων:

- Εκπαιδευτικό υλικό με θέμα "Μνημειώδεις περιπέτειες στα ελληνικά μνημεία UNESCO", που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε στα πλαίσια του έργου ΕΣΠΑ "Ελλάδα και UNESCO: Παραγωγή παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη χώρων και μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς στην ελληνική επικράτεια", και περιλαμβάνει τον ιστότοπο www.greekunescomonuments.gr, σε ψηφιακή πλατφόρμα για ΑμεΑ. Πέρα από τις ειδικές τεχνικές ρυθμίσεις για άτομα με προβλήματα όρασης, στον ιστότοπο προβλέπονται αφηγήσεις στην ελληνική γλώσσα, με σκοπό τη γνωριμία με τα ελληνικά μνημεία UNESCO.

- Αρχαιολογική εκπαιδευτική έκθεση "Ανακαλύπτουμε το αρχαίο θέατρο" στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Η έκθεση που στεγάστηκε στο Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου (Νοέμβριο του 2015 – 2020) λειτουργεί από τον Ιανουάριο 2023 στο Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας, καλύπτοντας όλες τις απαραίτητες απαιτήσεις, προκειμένου να παρέχεται η φυσική και νοητική πρόσβαση των ομάδων ΑμεΑ. Ειδικά όσον αφορά τα άτομα με οπτική αναπηρία, έχει σχεδιαστεί με τη λογική των απτικών εκθέσεων (handsonexhibitions) προβάλλοντας εκμαγεία και πιστά αντίγραφα αρχαιολογικών αντικειμένων, τα οποία όλοι οι επισκέπτες μπορούν να αγγίξουν. Επιπλέον, στα επιτοίχια πάνελ υπάρχει σήμανση σε braille, η οποία παραπέμπει σε ηχητική ξενάγηση στην έκθεση μέσω των ειδικών συσκευών αυτόματης ξενάγησης που χορηγούνται στην είσοδο του μουσείου. Τέλος, το εποπτικό υλικό εμπλουτίζεται με επιτοίχιες διαδραστικές εφαρμογές, ψηφιακά και οπτικοακουστικά εκθέματα. Στην ίδια λογική το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της έκθεσης μπορεί να προσαρμοστεί στις επιμέρους ανάγκες των ομάδων ΑμεΑ κατόπιν ειδικής συνεννόησης και προετοιμασίας με τους υπεύθυνους-συνοδούς των ομάδων.

Ειδικότερα, αναφορικά με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης των Αθηνών, επισημαίνεται ότι έχει καταστεί πλέον προσβάσιμος σε άτομα με οπτική αναπηρία, κατόπιν και της υλοποίησης, στο τέλος του 2022, του έργου «Προσβασιμότητα ατόμων με προβλήματα τα όρασης στον Αρχαιολογικό Χώρο Ακροπόλεως». Η απτική διαδρομή περιλαμβάνει:

- Δώδεκα στάσεις επίσκεψης και τέσσερις πληροφοριακούς σταθμούς, όπου βρίσκονται διαθέσιμα ειδικά σχεδιασμένα εργαλεία και βοηθήματα απτικής μορφής.

- Ειδική εφαρμογή πλοήγησης στα μνημεία του Χώρου μέσω κινητού τηλεφώνου.

- Ενημερωτικά Φυλλάδια με τα νέα αναστηλωτικά δεδομένα στη γραφή Braille και σε μεγαλογράμματη γραφή σε 6 γλώσσες, Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά

- Οδηγό Προσβασιμότητας των Ατόμων με προβλήματα όρασης στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης στη γραφή Braille σε 6 γλώσσες.

- Απτική κάτοψη του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης με υπομνηματισμό στην ελληνική και αγγλική γραφή Braille.

- Πινακίδα απτικής διαδρομής του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης με υπομνηματισμό στην ελληνική και αγγλική γραφή Braille.

- Απτικό πρόπλασμα (μακέτα) του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης ειδικά διαμορφωμένο για τα άτομα με οπτική αναπηρία, με υπομνηματισμό στην ελληνική και αγγλική γραφή Braille.

- Δύο πινακίδες με αρχαιολογικά-ιστορικά πληροφοριακά στοιχεία για την Ακρόπολη στη γραφή Braille, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

- Προπλάσματα αντιγράφων κίωνων των τριών ρυθμών της αρχαίας αρχιτεκτονικής, ήτοι του δωρικού, ιωνικού και κορινθιακού ρυθμού.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε ειδική εκπαίδευση του φυλακτικού προσωπικού για την απόκτηση ειδικών γνώσεων και εξοικείωση με τεχνικές-εργαλεία ως προς τη διαχείριση επισκεπτών με οπτική αναπηρία.

Πέρα, όμως, από τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης των Αθηνών, πλήθος αρχαιολογικών χώρων συγκαταλέγονται στα μνημεία και τους χώρους που είναι προσβάσιμοι σε άτομα με δυσκολία στην όραση, όπως, ενδεικτικά, το Ανάκτορο της Κνωσού, ο αρχαιολογικός χώρος των Αιγών, ο αρχαιολογικός χώρος Ολυμπίας, ο αρχαιολογικός χώρος Δελφών και ο ναός του Απόλλωνα Δελφών.

Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι οι Υπηρεσίες του ΥΠΠΟ συμμετέχουν στην υλοποίηση της ενταγμένης στο Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-2020» Πράξης με τίτλο «Ελληνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων», η οποία προσβλέπει στη βελτίωση του συνόλου των μουσείων της ελληνικής επικράτειας. Στα παραδοτέα της Πράξης συγκαταλέγεται, μεταξύ άλλων, ψηφιακός οδηγός για την προσβασιμότητα των επισκεπτών στα μουσεία, ο οποίος θα είναι στη διάθεση όλων των ενδιαφερόμενων μουσείων, τόσο αυτών του ΥΠΠΟ, όσο και εκείνων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, που, επίσης, θα παραχθεί στο πλαίσιο της προαναφερόμενης Πράξης.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η αισθητηριακή προσβασιμότητα των επισκεπτών με δυσχέρειες όρασης έχει τεθεί ως ένα από τα κατ' ελάχιστον προαπαιτούμενα για την πιστοποίηση των αρχαιολογικών μουσείων του ΥΠΠΟ. Στο πλαίσιο αυτό ζητήθηκε από τα μουσεία της διοικητικής περιφέρειας της Ηπείρου (αρχαιολογικά μουσεία Άρτας, Ηγουμενίτσας, Ιωαννίνων και Νικόπολης), τα οποία έχουν ενταχθεί στη διαδικασία της πιστοποίησης από το 2021, να υλοποιήσουν σεμινάρια για το προσωπικό τους, να παράξουν ενημερωτικές πινακίδες ή ενημερωτικά έντυπα σε γραφή braille για τους επισκέπτες αυτής της κατηγορίας και να προσαρμόσουν τις ιστοσελίδες τους σε προδιαγραφές ψηφιακής προσβασιμότητας. Οι ανωτέρω δράσεις έχουν ήδη υλοποιηθεί από τα προαναφερόμενα μουσεία. Τέλος, το Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης έχει δρομολογήσει, σε συνεργασία με τον Φάρο Τυφλών Ελλάδος, την προμήθεια φορητής ηλεκτρονικής συσκευής πλοήγησης και λοιπών πολλαπλών λειτουργιών ('Smart Guide') για τη διευκόλυνση των επισκεπτών με δυσχέρειες όρασης κατά την περιήγησή τους στη μόνιμη έκθεσή του. Σταδιακά, και όσο προχωρά η διαδικασία της πιστοποίησης των αρχαιολογικών μουσείων και στις λοιπές περιφέρειες, το πολιτιστικό τους απόθεμα θα καθίσταται προσβάσιμο στα άτομα με προβλήματα όρασης.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, με γνώμονα την εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία των δημόσιων μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων αρμοδιότητάς του, πράττει τα δέοντα για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Πίνακας Αποδεκτών:

1. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Κεφαλογιάννη
2. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
3. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
4. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
5. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
6. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
7. Υπουργείο Ανάπτυξης
8. Υπουργείο Υγείας
9. Υπουργείο Δικαιοσύνης
10. Υπουργείο Εσωτερικών
11. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
12. Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
13. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΔΥΗΔ
4. ΓΔΣΠ
5. Δνση Μουσείων
6. Δνση Παραστατικών Τεχνών
7. Δνση Ανάπτυξης Σύγχρονης Δημιουργίας
8. ΟΔΑΠ
9. Εθνικό Θέατρο
10. ΕΚΚΟΜΕΔ
11. ΟΜΜΑ
12. ΟΜΜΘ